

Szerkesztési iroda:

ari-utca, Lukács-ház 9. sz. alatt
balra, hová a lap szellemi részét
illető közlemények intézendők.
Bérmertelen levelek csak ismert
kezektől fogadtatnak el.

Kiadó hivatal:

Bóthy Lipót könyvnyomdája, hová
a hirdetések, előfizetési pénzek és
kiadás körüli panaszok bérmertve
intézendők.

ALFÖLD

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési feltételek:

Helyben:	Vidékre:
Egész évre 12 ft	Egész évre 14 ft
Fél évre 6 ft	Fél évre 7 ft
Negy. évre 3 ft	Negy. évre 3,50

Hirdetmények díja:

6 hasábos petitser egyszerű hírde-
tésnél 6 kr. s minden következők-
nál 4 kr. Bélyeg-díj külön 30 kr
Nyílt-tör sora 15 kr.

A választási törvény revíziója.

P e s t, szept. 1.

(a.) Pár hét előtt volt alkalmunk is-
mertetni s bírálgatni ama novella alapvoná-
sait, melyet a belügyminiszterium az 1848.
választási törvény revíziója ügyében előké-
szít. Mi ekkor kiemeltük, hogy a novella
kiválóan csak rectificálja választási törvé-
nyünk egyes részeit, a gyakorlat által ben-
ne kimutatott hibákat célszerűbb intézke-
désekkel pótolja, egyes pontoknak világó-
sabb fogalmazást ad, de a törvény többi ré-
szeit érvényben és tényben hagyja. Ezen
terjedelmében a novellát a közvélemény két-
ségkívül a legőszintébb örömmel fogadná,
mert nincs hazánkban senki, kinek a több
i zben megejtett választások mostani tör-
vényünk soknemű hiányát adoculos nem
demonstrálta volna. A kormány tervei annál
inkább megérdemlik a közvélemény elismeré-
sét, mert a novella tulajdonképeni célja
nem az volt, hogy az 1848. választótörvény
szabadelvű alapeszméit megrövidítse, hanem
ellenkezőleg, hogy ezen alapeszméket min-
den következményeikkel együtt gyakorlatilag
is megvalósítsa.

Most azonban a kormányhoz közel álló
körökben azon hir kezd terjedni, hogy a
választási novella a képviselői mandatum
időtartamát három évről öt évre akarja ki-
terjeszteni. Nem kezeskedhetünk a hir va-
lóságáért, de regisztráljuk azt, mert a tárgy,
melyet érint, rendkívüli fontosságu s nem
csak megérdemli, hanem egyenesen kihívja
a közvélemény ítéletét. A képviselői man-
datum meghosszabbítása visszamenést, re-
trograd lépést jelezne közéletünkben. A
kormány részéről a nemzetnek adott bizal-
matlansági szavazat lenne az, melyet —
valljuk meg őszintén — a nép bizony meg-
nem érdemelt. Szívesen elhiszszük, hogy a
kormány nem hatalmi célokból, nem önző
szándékok sugallata következtében folya-
modik ezen intézkedéshez. Szívesen föltesz-
szük, hogy kizárólag az ország állítólagos
érdeke, a köznyugalom iránti gondosko-
dása vezette őt akkor, midőn ezen új elvet
a novellába föl vette. A választások kísé-
retében megjelenő bajokat, a nagyban üzött
csufos lélekvasárlást, a közdemoralisatió-
nak ezerféle változatban mutatkozó jelenségeit
meg kell szüntetni s a mennyiben azok az
emberi természet rossz hajlamai folytán meg-
nem szüntethetők, oda kell iparkodnunk,
hogy megjelenésükhöz minél kevesebb al-
kalmat szolgáltatassunk. Mindez igaz. Azon-
ban ne ringassuk magunkat csalódások-
ban; a tények eléggé kimutatták, hogy a
képviselői mandatumoknak hosszú időre
való kiterjesztése a választásokkal járó be-
tegségeket elhárítani nem képes, sőt hogy
a bajok minősége és mennyisége mindig
arányban szokott állani a képviselői man-
datum időtartamával. Sehol sem oly viha-
rosok, sehol sem jelentkeznek annyi
baj kíséretében a választások, mint Ang-
liában, ki Anglia hét évre választja képvi-
selőit. Épen itt rejlik a baj oka. A jelölt, ki
tudja, hogy hét hosszú esztendőre biztosítja
jövőjét, a legnagyobb áldozatoktól, a leg-
megvetendőbb eszközöktől sem riad vissza,
csak hogy megválasztatását keresztül vigye.
Innen erednek ama borzasztó s a mieinkkel
össze sem hasonlítható választási mozgal-
mak, melyekkel oly parlamentarizmus kormá-
nyu államokban találkozunk, melyek igen
hosszu időre választják törvényhozó testü-
leteiket. A mandatum rövid idő, a tartama
gyakrabban előforduló választások a moz-
galmat legalább eloszttják, decentrisálják,
a szenvedéseknek a végletekig való fokozá-
sát elő nem idézik.

Azon politikai okokról, melyek e rend-
szabály behozatalát nem ajánlják, szólni
nem akarunk. Minél hosszabb időre választ-
tatik a képviselő, annál kevesebb tekintet-

tel van választóinak akarására, sőt gyakran
a közérdek igényeire is. Azon kívül bár-
mennyire sajnáljuk is a választói mozgalom
tulcsapongásait, annyi bizonyos, hogy a moz-
galom, ha az azt természeténél fogva megil-
lető mederben marad, kitűnő politikai isko-
lát képez a népre nézve. Ausztriában alig
van s csak legújabbban vet nagyobb hullá-
mokat e mozgalom, de ott nincs is politikai
élet, ott a nép jogait használni nem tudja.
Ha megakarjuk szüntetni a választásokkal
járó visszaéléseket, alkalmazzunk oly esz-
közöket, melyek amennyire egyáltalán le-
hetséges, közvetlenül célhoz vezetnek. Hogy
azonban a képviselői megbízatásnak öt é-
vre leendő kiterjesztése nem ilyen eszköz, az
nem szenved kétséget.

A tiszavidéki vasut ügyeiről.

Érdekes leleplezéseket közöl a „P. N.” El-
mondja, hogy e vasut előbb zászápálya volt, s
hogy az erdélyi, keleti és északkeleti pályák meg-
nyitásával közép taggá lett. A választmány tagjai
most mintegy álmukból fölocsulva nagyszerű ter-
vezetéseket kezdtek, hogyan lehetne a pályából
világforgalmi pályát csinálni. A választmány tagjai,
kik részint a versenyző pályának is tagjai, részint
a dologhoz nem értő vagy nem érteni akaró pic-
tus maskulusok, Kautzot bízták meg a terv elké-
szítésével, ki csinált is egy oly gyönyörűsége-
s tervet, mely a versenyt teljesen elenyésztette volna.
Kerkapolyi azonban félrevetette e tervet és maga
jelölte ki az irányt, melyen a pálya tovább ha-
ladhat.

A közönség és a tiszavidéki pálya érdeke
ugyan is azt kívánja, hogy a pálya egyrészről to-
vább folytatassék, és pedig Temesvártól az ország
határáig, hol azután a szerb pályákkal jönné ösz-
szeköttetésbe, és így a világpálya egyik kiegészítő
kapcsává válnék; de másrészt, kell az is, hogy
Czegelédől Pestre építessék egy vonal, hogy így
a tiszavidéki pálya ne függjön saját versenytársá-
tól, az osztrák állampályától, hanem egészen sza-
badon, saját tetszése szerint szállíthassa az ár-
kat — s főkép a gabonát — Pestig.

Kerkapolyi tudva, mily tervelő választ-
mánnyal van dolga, több terv elfogadására nyilat-
kozott készséggel. Atengedi ugyanis a temesvár or-
sovai vonal építését a tiszavidéki társaságnak s
kamatbiztosítást ígér e vonalnak, de oly feltétel
alatt, hogy a társaság eddigi vonalainak jövedel-
méből ha 6 és fél százalékot tulhalad, biztosítéki
alap képeztesse, melyből a temesvár-orsovai vo-
nalra nettó eső állami kamatbiztosíték megtérít-
hető legyen. Ez egészen méltányos terv, minden-
esetre olyan, hogy elfogadása által a tiszai vasut-
társaság az üzletvilág érdekeit előmozdíthatja és a
szerb pályákkal összeköttetésbe jöhet, szóval saját
érdekében is fényes jövővel kecsegtetheti magát.

Ha ez ajánlatot a társulat el nem fogadná,
Kerkapolyi halandónak nyilatkozik arra is, hogy a
tiszai pálya szolnok-aradi vonalát, tehát a pályatest
zömét megvegye s így az északi magyar államvas-
utat Orsováig folytassa.

A pest-czegelédi összeköttetésre nézve az osztr.
kormány által készített szerződés monopoli-
umot adnak az államvasutnak. De van módja annak,
hogy az ily szerződések, ha az országnak ártalmára
vannak, megszüntessenek. A fentebbi ajánlatok és
a pesti összeköttetés tárgyában a társulat választ-
mányi ülése valószínűleg már szept. 2-án határoz
ni fog.

A magyar orvosok és természetviz-
sgálók nagygyűlése szakosztályainak
szeptember 1-én tartott üléséből.S z a b ó János, következő értekezése olvasta-
tott fel:

Tisztelt nagy-gyűlés! Országszerte felismerhe-
tő, hogy Magyarország a nemzetgazdasági terén
messze elmaradt a nyugot-európai államoktól, me-
lyek az utóbbi évtizedek alatt nemzetgazdasági
kutatásait és e nemű statisztikai felvételeit által-
valóan óriási előrehaladtak.

Hazánkban a komoly tette kész nemzetgaz-
dasági szellem még oly kevéssé van felkelte és
állami életünkben előfordult egyes események ezen
nemzetgazdasági szellem természetesen fejlődését
annyira nehezítik és akadályozzák, miszerint egy-
oly — közösen teendő — lépés, mely hazánk nem-
zetgazdasági ügyét az öt nálunk megillető első té-
rre állítai, természetes medrében megtartani és a
hazafiak együttes működése által szerencsés kifej-
lődésre vezetni fogná, legelső teendőnk közzé tar-
tozik.

Igaz ugyan, hogy e nemű művelet csak any-
nyiban tartozik a magyar természetvizsgálók nagy-
gyűlése elé, amennyiben ennek tagjai is magyar

hazafiak, kik is mint az összes természettudomá-
nyok buzgó és sikerteljes fejlesztői és terjesztői
azonnal elfogják ismerni, miként az ezen ügyre
fordított pillanatnyi idő már akkor is dusan kár-
pótolva leend, ha csak a magyar nemzetgazdaság
kellő emelésére szükséges munkálatokat is a nagy
közönség figyelmébe ajánlandótták, mert már ez-
által is tettleg nyílt ki azon ut, mely a magyar ha-
zát e tekintetben is a többi európai művelt álla-
mokkal egy színvonalra állítani és anyagilag
mint szellemileg fölemelni képes és hivatott.

Ugyanis tagadhatlan az, miként a nemzet-
dászat immár első rangu tudomány, mely bánu-
latra méltó vívmányokkal gazdagítja meg az egyes
államokat, valamint hogy e tudomány segítségével
még ma is nem sejtett eredmények éretnek el na-
ponta — az már min lenki előtt ismeretes; — de
az még nem oly általános, miszerint ezen valódi
élettudomány első lapját a nemzetgazdasági sta-
tisztika képezi. Ez igazságot illetőleg egy nemzet-
gazda e következőket mondá: „Mai időben már
nem is képzelhetünk nagyobb háztartást, hol a
gazda azt, a mi je van, ne leltározná, — hogy elő-
legesen ki ne számítaná, mi és mennyire van még
szüksége? — hogy bár ki kérdésére okát adni ne
tudná, hogy miért vetett épen oda repeztét, a hová
vetve van? miért tart ennyi meg ennyi marhát?
miért hordja a trágyát arra a földre és nem másra?
miért teríti azt el mindjárt vagy későbbben és így
tovább.

Ha valamelyikünk vagy eladás, vagy hitel
utján pénzt akar előállítani, bizonyára előbb azt
nézi, hogy mi és mennyi van eladni való? és ha
valaki venni akar, ahhoz fog fordulni, akiről tud-
ja, hogy eladni valója van, mely utóbbi esetben
leginkább is a külföldi vevők érzik annak hiányát,
hogy hazánkban még nincs nemzetgazdasági sta-
tisztika, mely nekik utmutatóul szolgálna, — idő és
pénzkimélt eszközölve, melyben minden egyes
vidék, egyes termelési telepek a legkisebb részle-
tekig leírva volnának; mert ami az egyes háztar-
tásra nézve a leltár, épen az az államokra nézve a
nemzetgazdasági statisztika.

Egy — Magyarországot a külfölddel ismerte-
tő német tudós ezelőtt 15 évvel ilyen forma leírás-
t adta hazánkban.

„Az országban laktak tótok, szerbek, ráczok,
horvátok, németek, kunok, hajduk, sőt magyarok
is, — ezeken kívül vannak még gulyások, csikó-
sok, juhászok és kanászok, melyek néhol külön
néptörzset képeznek. Ez utóbbiak táplálkozása fe-
lett sok ideig kétségeskedtek a tudósok, hanem
alapos nyomozódás után kiderült, hogy az újszül-
ött gyermekek azonnal spiritust öntenek, nyers
paprikák szalonával tömők, ezen tápszert azután
egész életükön keresztül meg is tartják.

Kérem, ezelőtt csak 15 évvel történt, pedig
már ekkor megvívta hazánk a szabadság nagy
élethál harcát 1848—49 években, pedig már
ekkor fel volt költve a vágy bennünket ismerni, —
ezen nekünk épen nem kedvező leírást is talán épen
vágynak, hogy bennünket ismerni akartak, kö-
szönhetjük; de saját tapasztalataik szerint — a fo-
tographia nem sikerült, ne tessék hát rajta csodál-
kozni, hogy a világ nem igen ismer bennünket.

Nekünk igen nagy szükségünk van arra, hogy
minket a világ ismerjen, — de még nagyobb szük-
ségünk ismerni önmagunkat, — az ország a haza
erejét, és épen azért szükségünk van nemzetgaz-
dasági statisztikára.

Mi magunk az ország fiait sem tudjuk, hogy
mink van, hogy tudja ezt a külföld, hol pénzt aka-
runk terményeinkért cserélni, mert a hazában tör-
ténhető eladások nem szaporítják a nemzeti va-
gyont. Ha megszorulunk, ki fog nekünk segítyt
nyújtani? ha feleslegünk van, ki fogja megvásá-
rolni ha nem tudja, hogy mivel bírnak, ha nem
tudja, hogy mit vagyunk képesek termelni, és el-
adásra bocsátani.

A magas kormány intézkedik ugyan egy ily
országos statisztika iránt; — De egy a valóságot a
lehető legjobban megközelítő e nemű statisztika
csak is közös összeműködés útján születhetik meg.

Ha a gazdasági egyesületek rendszere oly
módon szervezve volna, hogy azok feladatainak
megfelelhetnének, akkor kétségtelenül könnyű
volna e szomorú helyzetet segíteni. De minthogy
gazdasági egyesületeink nem nyugszanak biztos
alapon s ezért a tetters cselekvésre sem képesek,
jelenlegi szervezetük hibás, mert nem felel meg
nemzetgazdasági igényeknek, és minthogy teendő-
ikhez a megkívántó költségeket sem képesek
előteremteni, természetesen következnek, a nem-
zetgazdasági statisztika meghonosítására illetőleg
létrehozására első sorban a m. kormány és a nagy
közönség van hivatva.

Hazafi meggyőződése, hogy a magyar ter-
mészetvizsgáló társulat nagygyűlése semmi oly
törekvést nem hagy támogatás nélkül, mely a ha-
zának szellemi és anyagi erejének növelését s a
honfui önérték jogos emelését célozza.

E bizalomtól vezérelve, három gazdaságnak
statisztikai leírását mutatom be a többször említett
nagygyűlésnek azon kéréssel, hogy e művek meg-
bírálására a gazdasági szakosztályból 3 tagu bi-

zottságot kiküldeni, s e bizottság jegyzőkönyvileg
felvett véleményét a hazai közönséggel megismer-
tetni méltóztatassék.

Tudósítás a cholera-járványról.

mely az orvossebészeti szakosztályban
aug. 30-án d. u. 3 órakor vette kezdetét.

az első, mint a második szakulés.
yelmzettve lévén a tagtársak a rendelt idő-
megjelenésre, ez irányban kívánni való nem
t fen, mert az orvos-sebészeti szakosztályba
rott nagygyűlési tagok igen csekély kivétellel
mind megjelentek.

2. Ezen oknál fogva egyhangulag kimon-
datott, hogy ezen tervezett értekezlet — már idő-
kimelés tekintetéből is — nehogy határozatait
vagy megállapodásait érvényrejtuttatás végett még
a szaküléshez kelljen terjeszteni — különben is
ugyanazon elemekből állván: rendkívüli szak-
ülésé alakul át.

3. A rendkívüli szakülés elnökéül Zarándi
Knöpfler Vilmos tr. kéretett fel.

4. Tárgyaltatott a „Biharmegyei orvos-
gyógyász és természettudományi egyeslet“ azon
indítványa, mely szerint a choleraúak félelmes kö-
zeledése következtében minden csoportosítások
igen veszedelmesek lévén, a kormány kéressék
fel, hogy a nagyobb katonai csapat-összpontosítá-
sokat napolja el.

Igen hosszas kimerítő vita után, melyben a
jelenlevők csaknem mindnyájan résztvettek, az
indítvány alapján elfogadtatott; de miután a
seregösszpontosítások az ország egy részében már
ugyis folyamatban vannak s így el nem napolhatók,
oda módosítottat az indítvány, hogy a szakülés
a közgyűlés útján óhajtja felkérni a magas kor-
mányt, az ezutánra szándékol csapatösszpontosítá-
sok elnapolására, s a cholera-járvány nagyobb
fenyegetése esetében a meglévő táborok elszla-
tására.

5. Ezzel a bihari indítvány elintéztetvén, a
szakülés elnök által felosztattatott, de a tagok köl-
csönös eszmecsere végett együtt maradtak, s magát
a cholera-járványt vették tárgyalás alá.

A csupán értekezés alakot öltött tanács-
kozmányból említést érdemel, hogy többen a vesz-
tegzárát (Quarantine) óhajtották volna a biroda-
lomban élethe léptetni, míg a többség ezt célhoz-
vezetőnek nem tartván, abban állapodott meg az
értekezlet, hogy elintézkedésül legelőbbet hasz-
nálna a közönséget népszerű iratok által a célsze-
rű óvszabályokra figyelmeztetni. — S e tárgy-
ban melegen ajánlhatóak tartja Kátay Gábor
tr. ide vágó, 1866-ban megjelent rőpiratát.

A szakülés tagjai csak 7 óra fele hagyják el
a tanácsstermet.

Kelt Aradon, 1871. aug. 31.

Dr. Knöpfler Vilmos, Dr. Hamary Dániel,
értekezlet elnök. Dr. Varga Géza,
szakoszt. jegyző.

A magyar orvosok és természet-
vizsgálók 1871-ik évben Aradon
tartott XV-ik nagygyűlésének or-
vossebészeti és államorvostani
szakosztályához beterjesztett
jelentések az alulírottaknak a
város területén levő kórházak
állapotáról.

Igen tisztelt szakosztály!

A folyó évi első szakülésből alólírott kül-
döttség az Arad városabeli kórházak megtekintésé-
vel és ezek felőli véleményadással bizatván meg,
e tárgyról következőkben van szerencsénk jelen-
tést tehetni:

1. Az aradmegyei közkórház egy fő- és 2
segédorvossal ellátva 128, szükség esetén 136
ágyra berendezve, a város egyik legegészségesebb
részén fekszik, csinos udvar és kerttel van el-
látva, az épület, melynek csupán apró ablakai el-
len lehetne kifogást tenni, nem az újabb kórház-
stílyben van építve, azonban az ablakok kijavítása
után, különben is annak nagyobbítása tervezet-
tén, a célnak teljesen meg fog felelni. A kór-
szobákban rend és tisztaság honol.

2. Darányi dr. magánkórháza, mely 40 ágyra
rendezhető be; czélszerű helyen — szabad téren,
igen szép nagy kerttel körülvéve — fekszik, bőven
el van látva a szükséges házi és műtő orvosi kel-
lékekkel, kórszobái és mellék helyiségei igen tiszt-
ták és rendezettek, s a helyiség, bár csak ma-
gánlakosztályok számára látszik épültnek, kórházi
helyiségnek is elég czélszerű.

Ez alkalomból nem mulaszthatja el a kül-
döttség felemlíteni azon áldozatkészséget, melylyel
Darányi tr. az intézetet fentartja s azt a szegények-
nek is szives készséggel átengedvén, ezáltal az
emberiségnek nagy áldozatot hoz, s tisztá szív-
ból óhajtja, hogy a tr. ur emberbaráti nemes cél-
jait az elérhető legnagyobb siker, a közelismerés
koronázza.

3. Végre megtekintetett az izraelita kór-
ház, mely igen czélszerű, az újabb kor kívánal-
mainak megfelelő épületben szép renddel és kellő
tisztasággal 30 kór-ágyra van berendezve. —

B é c s, szept. 1. A „W. Abendpost“ némely hazug álhírekkel szemben kijelenti, hogy Hohen-

